Corifeii Armatei Populare (2)

Col. (rtg) Remus Macovei (https://www.art-emis.ro/col.-r-remus-macovei/) 02 August 2023

(/images/stories/autori/Macovei_Remus_2023.jpg)

Participarea românilor la războiul civil din Spania - Brigadierii

În perioada 1936-1939, Spania s-a confruntat cu un război civil devastator care s-a soldat cu 500.000 de morți, marea majoritatea a victimelor constituind-o civilii nevinovați. În cei treiani au avut loc confruntări extrem de dure între naționaliști și republicani.

Naționaliștii, grupați în jurul generalului Francisco Franco, acționau cu duritate extremă pentru combaterea comunismului și a mișcărilor separatiste. Această grupare era sprijinită de Germania nazistă și Italia fascistă, care au furnizat mari cantități de tehnică de luptă modern și muniția necesară desfășurării acțiunilor de luptă.

Republicanii, apărătorii celei de a treia Republici Spaniole (proclamată în 1931), formau o alianță largă, cuprinzând de la centriști, care susțineau o democrație liberală capitalistă moderată, până la revoluționari anarhiști și comuniști. Republicanii au fost sprijiniți în principal de U.R.S.S. care a oferit, resursa umană fundamentală pentru desfășurarea acțiunilor pe câmpurile de luptă-Brigăzile internaționale.Tot U.R.S.S. va asigura republicanilor, contra cost : arme, tancuri, avioane, artilerie și armament ușor de proastă - care de multe ori nu corespundeau din punct de vedere calitativ.

Constituierea Brigăzilor internaţionale a fost ordonată de Stalin în 1936. Cel care efectiv se va ocupa de executarea ordinului va fi Gheorghi Dimitrov, conducătorul Kominternului. Conducerile partidelor comuniste, subordonate necondiționat deciziilor Moscovei, se vor implica în selecționarea și trimiterea în sprijinul forțelor republicane a unui număr important de voluntari.,

Voluntarii români care au acționat în Spania, aveau următoarea proveniență:

- marea majoritate au fost selecționați în România, de echipa desemnată de P.C.d.R., formată din Lucreţiu Pătrăşcanu, Ilie Pintilie, Constantin David. Din acest grup cei mai reprezentativi au fost: Nicolae Cristea, Andrei Roman, Vida Gheza, Mihail Florescu, fraţii Burcă, Francisc Boczor;
- comuniști aflați în exil la Moscova care făceau parte din aparatul Comintern: Petre Borilă, Gheorghe Stoica, C-tin Doncea ;
- români aflați în Europa cu diverse misiuni date de N.K.V.D. sau Comintern, precum și comuniști evadați din închisori sau care părăsiseră țara pentru a scăpa de hotărârile judecătorești de condamnare sau de spectrul arestării, urmare a acțiunilor desfășurate de Siguranță. Cel mai reprezentativ din acest grup a fost Valter Roman.

Deplasarea voluntarilor în Spania s-a executat pe două căi:

- calea legală, cu pașaportul, care a fost utilizată doar de persoanele necunoscute Siguranței. Aceste persoane ajungeau ușor în Franța, de unde filiera internațională asigura deplasarea rapidă în Spania. Voluntarii legali puteau ajunge la destinație în aproximativ o săptămână de la părăsirea României;
- majoritatea voluntarilor români au ajuns în Spania clandestin. Pe teritoriul României a fost creată de P.C.d.R., o filieră coordonată de Vida Geza, până când în 1938 a plecat și acesta în Spania. Filiera asigura trecerea frontierei în Cehia, ulterior, cu sprijinul reprezentanților partidelor comuniste din Cehia, Austria și Elveția, voluntarii ajungea în Franța, de unde intra în funcțiune filiera franceză. Voluntarii care au urmat calea clandestină au ajuns la desinație după câteva luni de zile.

Numărul exact al voluntarilor români care au luptat în Spania nu se cunoaște cu exactitate.Valter Roman apreciază că numărul acestora ar fi fost de 500 de persoane. Alți istoricii și jurnaliști români estimează numărul acestora la maxim 550 de persoane. Odată ajunși în Spania voluntarii români au fost concentrați în tabăra comandamentului Brigăzilor Internaţionale, instalată la Albacete. După o verificare extrem de dură, voluntarii români au fost repartizați, inițial în brigăzile organizate pe criteria etnice, ei neavând posibilitatea să înființeze o unitate proprie.

În Spania au funcționat următoarele brigăzi etnice: „Abraham Lincoln” (americani), „Dombrowski” (polonezii), „Ernest Thaelman” (germani) „La Marseillaise” (francezi), „Garibaldi”(italieni). Abia la 15 decembrie 1936, conducerea brigăzilor internaționale a hotărât ca unitatea de artilerie care se va atașa Brigăzii 11 să fie o unitate românească. Această unitate, inițial de valoare divizion, va primi denumirea de „Ana Pauker”. Ulterior se va transforma în regiment.

În afara combatanților, care au participat la luptele de la Jarama, Guadalahara, Brunete, Quinto-Belchite, Teruel, Aragon, Ebra și Catalonia, o parte din voluntarii români vor fi încadrați comisari politici sau cadre medicale în diferite formațiuni sanitare. Comisarii politici aveau sarcini precise: urmăreau comportarea voluntarilor în tranșee, închideau gura celor care deviau de la linia Moscovei și asigurau eficiența propagandei comuniste. La terminarea războiului o parte dintre voluntarii români vor rămâne în Franța, jucând un rol important în rezistența franceză. Cea mai mare parte se vor refugia în U.R.S.S. unde au lucrat în producție, au urmat cursuri politice s-au au îndeplinit sarcini trasate de N.K.V.D. sau Comintern. După 22 iunie 1941, o parte dintre din foștii brigadieri, s-au încadrat voluntari în unități militare ale U.R.S.S.

Deosebit de eficientă a fost implicarea voluntarilor din Spania în determinarea unui cât mai mare de prizonieri români aflați în lagărele din U.R.S.S. pentru a se înscrie în cele două divizii de voluntari români-destinate a participa la lupta împotriva Germaniei hitleriste. După terminarea războiului, o parte din foștii brigadieri, fără a avea o minimă pregătire militară, au fost avansați în grade și numiți în funcții importante în ierahia militară românească, înlocuind generalii care formaseră elita militară românească și care, începând cu 23 august 1944, fuseseră epurați din Armata Română Regală.

Dintre foștii brigadieri cele mai importante figuri care vor fi încadrate în armată au fost Mihai Burcă, Valter Roman, Constantin Doncea și Petre Borilă

Mihai Burcă

Născut –25 aprilie 1914, Pașcani, județul Iași;
Studii civile- 6 clase primare și Școala de ucenici CFR;
Profesie – Tâmplar;
Studii politice - Școala Militară Politică la Moscova;
Studii militare - Academia Militară Superioară”*K.E.Voroșilov*” din U.R.S.S. - Facultatea de Aviație (1955-1957), fiind apreciat la absolvire cu calificativul “*satisfăcător*”;
Activitate politică – În anul 1932, se înscrie în Sindicatul CFR și devine membru P.C.R;
Ca urmare a activităților desfășurate, în anul 1934, este arestat pentru șapte zile, fiind eliberat din lipsă de probe;

Activitate în Spania - Voluntar în Brigăzile Internaționale, avansat căpitan, a îndeplinit funcțiile de comandant de pluton, companie și al batalionului "*Balcan*i" din Brigada 14 Infanterie (noiembrie 1936 - februarie 1939). În această perioadă a fost rănit de mai multe ori.
Membru al Partidului Comunist Spaniol (1936-1939);

Activitate în U.R.S.S.

. .
- Emigrant politic în U.R.S.S. (1939), va lucra ca șef Secție vagoane la o fabrică din Voroșilovgrad (1938-1941);
- În decembrie 1942, a fost chemat la Moscova de Komintern, îmbrăcat în uniformă militară şi împreună cu Dumitru Petrescu şi Samoilov, a fost trimişi în zona Kuban, la Armata a IV-a a lui Petrov, unde a început să se ocupe de prizonierii de război români.
- S-a implicat major în munca de îndoctrinare a acestora, jucând un rol important în formarea diviziilor „Tudor Vladimirescu" si „Horia, Closca si Crișan". În această perioadă va lucra în Direcţia a VII-a din Direcţia Superioară Politică a Ministerul Apărării al U.R.S.S.;
- În mai 1943, împreună cu I.I.Fedorv, Piotr Ivaniuk și Raia Fereștein formează o echipă special instruită, care ar fi trebuit să acționeze în România. După parașutarea în Bielorusia, partizanii din zonă, nu reușesșc să îndrume echipa spre România, astfel încât, în septembrie 1943, echipa revine la Moscova. Pe drumul de întoarcere în urma unui accident aviatic, Mihai Burcă este rănit grav, fiind internat 35 de zile în spital;

Cariera militară

- În cadrul Diviziei 1 Infanterie "Tudor Vladimirescu" va ocupa următoarele funcții: locţiitor pentru educaţie şi cultură al comandantului Regimentului 1 Infanterie Voluntari (2 octombrie 1943 – 1944) și locţiitor politic al comandantului Diviziei 1 Infanterie Voluntari „*Tudor Vladimirescu*" (1944-1947);
- În cadrul Ministerului Afacerilor Interne va îndeplini următoarele funcții: comandant secund pentru Educație Cultural-Politică al Corpului de Grăniceri (iunie - septembrie 1947); șef al Direcției Generale Politice a M.A.I. (septembrie 1947 - decembrie 1950); comandant al Trupelor M.A.I. (decembrie 1950 - 1952); adjunct (ianuarie 1951 - septembrie 1952) și prim-locțiitor al ministrului afacerilor interne (septembrie 1952 - septembrie 1953);
- Revine în Ministerul Apărării Naționale, îndeplinind următoarele funcții: locțiitor al comandantului Regiunii 2 Militare (septembrie - decembrie 1953); comandant al - Comandamentului Forțelor Aeriene Militare (decembrie 1953 - noiembrie 1956 și decembrie 1957 - iunie 1958); adjunct al ministrului şi şef al Spatelui Forţelor Armate (iunie 1958 - februarie 1972); comandant al Comandamentului Serviciilor Armatei (februarie 1972 - ianuarie 1973);
Grade militare : căpitan (1936) și maior (1944) – în armata URSS; locotenent-colonel (1945) : colonel (1947); general-maior (1948, 34 de ani): general-colonel (1965).
Trecere în rezervă - Septembrie 1977;

Activitate politică după 23 august 1944

- Membru al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român (1960-1979) și membru al Comisia Centrală de Revizie (1979);
- În perioada 1948-1980 a fost deputat în M.A.N.;
- După părăsirea armatei a îndeplinit funcții administrative: președinte al Consiliului Central al Societății de Cruce Roșie, în perioada februarie 1972 - octombrie 1975; vicepreședinte al Comitetului Luptătorilor Antifasciști; membru al Consiliului Sanitar Superior;
Decedat - 1994, București;

Decorații - Ordinul „Steaua Republicii Populare Române” clasaa IV-a , clasa a III-a (1948), clasa a II-a și clasa a I-a,(1964) Ordinul „Apărarea Patriei” clasa II-a (1949), „Ordinul Muncii” clasa a II-a(1954), Ordinul „Meritul Militar” clasa a III-a, clasa a II-a și clasa a I-a (1958), Ordinul „23 August”clasa I–a (1959), Ordinul „Tudor Vladimirescu”clasa II-a(1966), clasa a I-a (1984), Medalia "A 40-a aniversare de la înființarea Partidului Comunist din România"(1961); Titlul de Erou al Muncii Socialiste (https://ro.wikipedia.org/wiki/Erou_al_Muncii_Socialiste) (4 mai 1971): Medalia de aur „Secera și ciocanul” (4 mai 1971);Ordinul “Steaua Roșie ”a Prezidiului Sovietului Suprem al URSS, Medalia “Războiul pentru apărarea patriei” clasa I-a, Ordinul ”Scânteia” clasa I-a (1964)

Diverse

- În 1935 își satisface serviciul militar în Regimentul 16 Dorobanți din Fălticeni;
Pe frontul din Andaluzia, frații Constantin și Mihai Burcă, au îndeplinit funcția de comandanții plutoane mitraliere. La 24 decembrie 1936, Mihai Burcă a asistat la moartea fratelui său;
- În februarie 1937, este rănit grav pe timpul luptelor de pe râul Jarama, dar se va reface rapid;
- Pe frontul Las Rozas, în apropierea Madridului, la 21 iulie 1937, este grav rănit la abdomen de schijele unui proiectil de aruncător, fiind spitalizat aproximativ 3 luni de zile;
- După încheierea războiului civil, Mihail Burcă s-a îmbarcat pe o navă împreună cu alţi voluntari români şi străini şi a ajuns în portul Kronstadt - de unde a fost preluat de autorităţile sovietice şi trimis la Leningrad, apoi la Moscova. Timp de şase luni va sta în convalescenţă şi în concediu de odihnă pentru a înlătura urmările rănii din Spania;
- Colaborează o scurtă periodă cu Boris Ștefanov, secretarul general al P.C.d.R.;
- În anul 1943, intră în conflict cu Dumitru Petrescu, relațiile dintre cei doi lideri comuniști fiind extrem de încordate;
- În februarie 1948, Petrescu îl destituie din funcție, sub motivul că generalul Burcă a distrus Jandarmeria și că nu poate face faţă funcției de Comandant Secund pentru Educaţie a Trupelor M.A.I. Conducerea de partid, la sesizarea generalului, anulează acest abuz, repunându-l în funcție;
- De regulă are un caracter sobru, dar, deși bea puțin, se îmbată repede, comportându-se neserios.

Valter Roman

Nume la naștere - Ernö Neulander
Născut - 7 octombrie 1913, Oradea/Austro-Ungaria, într-o familie de evrei de proveniență hasidică. Tatăl său era funcționar la o bancă;
Naționalitate - Română;
Etnie - Evreu;
Studii civile - Universitatea tehnicăgermană din Brno, Cehoslovacia, finalizată la Facultatea de electrotehnică din București. Cunoscător cinci limbi străine;
Profesie - Inginer electrotehnic;
Studii militare - Nu are;

Activitate politică

- A fost recrutat în mișcarea comunistă în anul 1931, în Cehia. Va activa în rândurile Partidului Comunist din România (PCdR) din anul 1933 Este arestat de mai multe ori - prima dată în Cehia, de unde va fi expulzat; a doua oară, la 30 mai 1934 în București, fiind eliberat în toamna aceluiași an; pentru a evita o grea pedeapsă cu închisoarea, în toamna anului 1935, părăsește România și se stabilește la Paris;

Activitatea în Spania

- În octombrie 1936, împreună cu alți șase români se deplasează în Spania, integrându-se în Brigăzile Internaționale, de partea forțelor republicane. Cu această ocazie va adopta numele de

Valter Roman;
- Inițial a acționat ca soldat infanterist. După ce strânge în jurul său mai mulți voluntari artileriști români, cu aprobarea Comandamentului Brigăzilor Internaționale, va înființa un divizion de artilerie, care se va funcționa în cadrul Brigăzii 11. În această unitate vor fi cooptați și voluntari francezi și belgieni;
- Participă la luptele de la Jarama, Guadalahara, Brunete, Quinto- Belchite, Teruel, Aragon, Ebra, Catalonia. Pe timpul acțiunilor militare la care participă a fost rănit de două ori. Prima dată a fost rănit ușor, la picior, pe timpul luptelor de la Guadalahara. A doua oară la Quinto, când un glonț italian i-a perforat plămânul stâng;
- La 9 februarie 1939, odată cu înfrângerea forțelor republicane, va părăsi Spania, stabilindu-se în U.R.S.S.

Activitate în U.R.S.S.

Se va angaja ca inginer la Fabrica de avioane din Kalinin (octombrie 1938 - 1941) și la Institutul pentru Cercetari Stiintifice (1941-1945); În iulie 1941, se înrolează voluntar în Armata Sovietică, rămânând militar până în martie 1942, când este cooptat să lucreze la Comintern, unde își va desfășura activitatea până la dizolvarea sa, din 1943. În această perioadă a fost colaborator personal al liderilor Gheorgi Dimitrov și Dmitri Manuilsky. Este numit redactor șef al postului de propagandă comunistă radiofonică „*România liberă*”, post fondat de Vasile Luca; În perioada 1943-1944, Valter Roman a devenit ofiter acoperit al Departamentului Exterior (I.N.U.) al servicilor secrete sovietice;

În primăvara anului 1945, se implică în organizarea celei de a doua divizii militare formată din prizonieri de război români din U.R.S.S. În cadrul Diviziei “*Horia, Cloșca și Crișan*”, înființată la 12 aprilie 1945, Valter Roman va fi încadrat șef al Secției de Educație, Cultură și Propagandă.

Cariera militară

În 1946 este numit șef al Direcției Educație, Cultură și Propagandă a Armatei, iar în perioada 1947-1951 va îndeplini funcția de șef al Direcției Superioare Politice a Armatei (locțiitor politic la Șefului Marelui Stat Major).

Grade militare - Căpitan și maior pe câmpul de luptă în Spania; locotenent colonel – 1945, în cadrul Diviziei „Horia, Cloșca și Crișan”, când aceasta se afla în U.R.S.S.; colonel - 1946; general maior -1948 (35 de ani);

Evoluția politică după plecarea din armată - În 1951 devine membru al C.C. al P.C.R. și ministru al Poștelor și Telecomunicațiilor fiind înlăturat din funcții odată cu îndepărtarea „grupului Luca-Pauker-Georgescu”; Va fi arestat în septembrie 1952, urmare a legăturilor cu acest grup, fiind eliberat în februarie 1953. Din 1954 până la moarte a fost director al Editurii Politice, el susținând că astfel ar fi fost marginalizat de regim. Decedat 11 noiembrie 1983, București

Decorații:

Sovietice - Ordinul „Steaua Roșie”(7 iulie 1945);
Românești - „Ordinul Muncii” cl. I (1963), titlul de „Erou al Muncii Socialiste” (4 mai 1971) și medalia de aur „Secera și ciocanul” (4 mai 1971) „cu prilejul aniversării a 50 de ani de la constituirea Partidului Comunist Român, pentru activitate îndelungată în mișcarea muncitorească și merite deosebite în opera de construire a socialismului în patria noastră”;

Diverse

Ca un adevărat internaționalist a fost pe parcursul carierei sale membru a patru formatiuni politice comuniste: P.C. Cehoslovac, P.C. Francez, Spaniol și Român;
- Valter Roman a fost amestecat în complotul K.G.B. și al P.M.R. care avea drept scop arestarea

guvernului Imre Nagy, după Revoluția ungară din 1956 de la Budapesta;
- Istoricul sovietic T. M. Islamov, a publicat documente care arată că Valter Roman „ar fi pledat în fața membrilor Comisiei Litvinov în favoarea înființării statului independent Transilvania, girat de marile puteri Uniunea Sovietică, Statele Unite ale Americii și Marea Britanie”. Fiul său, Petre Roman combate această afirmație;
- Istoricul american Larry Warrs, în lucrarea „Ferește-mă, Doamne, de prieteni…” prezintă faptul că, în iulie 1944, Walter Roman a transmis Comisiei Litvinov argumente în favoarea”acordării independenței Transilvaniei”;
- Ceausescu a afirmat despre Valter Roman: „L-am auzit cu urechile mele cand i-a spus lui Dej ca apartine N.K.V.D.-ului”;
Permanent a fost ținut sub observație de contraspionajul ceaușist.

Constantin Doncea

Născut - 26 septembrie 1904, comuna Cocu județul Argeș.
Studii civile - 5 clase primare;
Profesie Turnător;
Studii politice- Școala Leninistă de Cadre a Cominternului (1935-1937);
Studii militare - Nu are
Activitate politică

- În anul 1931 (https://ro.wikipedia.org/wiki/1931) a devenit membru al Partidului Comunist din România;
- În toamna anului1932, este ales lider al Sindicatului C.F.R. din București;
- În calitate de lider al greviștilor de la Grivița, a fost arestat și condamnat inițial, la 20 august 1933, la 20 de ani muncă silnică. Un an mai târziu, în urma rejudecării procesului, pedeapsa va fi redusă la 15 ani muncă silnică;
În ianuarie 1935, evadează din închisoarea de la Craiova, împreună cu Dumitru Petrescu și Gheorghe Vasilichi. În iunie același an fuge în URSS, devenind cetățean sovietic.
Activitatea în Spania

- În 1937 (https://ro.wikipedia.org/wiki/1937), Doncea este trimis pe frontul războiului civil din Spania (împreună cu Petrescu și cu Vasilichi), pentru a lupta în brigăzile internaționale aflate de partea socialiștilor spanioli;
- În toată perioada războiului civil spaniol a fost încadrat comisar politic al diferitelor unități și subunități,el fiind “*ochii și urechile N.K.V.D. și Kominternului printre brigadiști, pe front, ca și în lagărul de la St.Cyprien*”;
- Este un lider important, fiind extras din lagăr și transportat în U.R.S.S. cu vaporul, alături de câteva sute de oficiali spanioli și brigadiști de frunte;
Activitatea după revenirea în U.R.S.S.

- În aprilie 1939 pleacă în U.R.S.S., unde a lucrat ca muncitor la o fabrică de vagoane, apoi la Radio România a Radiodifuziunii sovietice;
- Este recrutat de N.K.V.D., fiind considerat de liderul bulgar GHiorghi Dimitrov ca cel mai important dintre românii aflați în exil în U.R.S.S.;
- A participat la munca de reeducare a prizonierilor de război români, în calitate de instructor în Lagărul nr.68, de la Potanino, regiunea Celiabinsk, având numele conspirativ Costea Petrovici;
- După declanșarea celui de-Al Doilea Război Mondial, armata sovietică îl folosește în mai multe acțiuni de sabotaj și lupte de partizani;
- În decembrie 1943 a fost parașutat în Crimeea „pentru a duce muncă de descompunere a armatei române”;
- La 19 august 1944, a fost paraşutat în munţii Gorjului, pentru “ lupta cu ocupantul german și

eliberarea deținuților politici de pe Valea Jiului ”. Se rănește pe timpul aterizării, După o săptămână de refacere fizică, s-a deplasat la București, unde va ajunge la 29 august, pierzând startul numirilor în funcții importante;

Cariera militară

- În perioada martie 1950 - mai 1952, a îndeplinit funcția de comandant al Comandamentului Apărării Antiaeriene a Teritoriului;

Grade militare*:* Căpitan (1936) și maior (1944) - în armata U.R.S.S.; locotenent-colonel infanterie (15 august 1945) : colonel (1947); gradul de general maior, arma artilerie (18 martie 1948, 44 de ani) cu vechime din februarie 1943 (https://ro.wikipedia.org/wiki/1943); de general-colonel (1965);

Trecere în rezervă (la pensie) - mai 1952;

Activitatea politică după 23 august 1944

- Conducerea Partidului Comunist Român (P.C.R.) îl trimite să lucreze în cadrul Formaţiunilor de Luptă Patriotică, alcătuite de comunişti pentru a întări frontul împotriva ocupantului german. Din cauza nemulţumirii liderilor P.C.R., Doncea nu rezistă mult timp la lupta patriotică. Motivul: înarmarea ţăranilor din teritoriu şi îndepărtarea cu forţa a unor primari, după cum precizează Constantin Pârvulescu în şedinţa Secţiei Centrale de Cadre din 6 august 1945;

- La începutul lui 1945, Doncea devine responsabil al resortului ţărănesc din Comitetul Judeţean al P.C.R. Ilfov, ocupându-se cu îndoctrinarea ţăranilor, iar crearea Frontului Naţional Democrat (F.N.D.) îl propulsează în funcţia de secretar al Comitetului Judeţean F.N.D. Ilfov;

- La fiecare câteva luni, este membru al unui alt comitet judeţean. Printre acestea: Regionala P.C.R. Bucureşti, Biroul Comitetului Regional P.C.R., Biroul Comitetului Judeţean P.C.R. Argeş;

- În perioada noiembrie 1947 (https://ro.wikipedia.org/wiki/1947) - februarie 1948, Doncea a fost membru în Comitetul Central al P.M.R. și viceprimar al Bucureștiului, remarcându-se prin duritatea de care a dat dovadă la primăria capitalei;

- A îndeplinit între februarie 1948 - martie 1950, funcția de adjunct al Ministrului construcțiilor; În perioada 11 mai 1956-21 ianuarie 1957, Doncea a îndeplinit funcția de ministru al colectărilor;

- Constantin Doncea a fost deputat în Marea Adunare Națională în sesiunile 1948 - 1952 și 1957-1961;

- Conform practicilor vremii, la Plenara CC a PMR din 9-13 iunie 1958 , a fost scos din conducerea Partidului Muncitoresc Român, fiind acuzat de activitate antipartinică, fracționism, revizionism și „concepții anarhice”, fiind exclus din partid;

- A fost trimis la munca de jos, șef al Gospodăriei Agricole de Producție din satul Ograda, raionul Ialomița. Este supravegheat, telefoanele sale sunt ascultate, informatori strecurați în jurul său raportează zilnic.

- În 1963 este pensionat din această funcție, primind o pensie de 2.200 de lei.

Va fi reabilitat în anul 1968, în Plenara C.C. a P.C.R., împreună cu ceilalți activiști excluși din partid de Gheorghe Gheorghiu Dej;

Decedat – 4 noiembrie 1973, București.

(https://ro.wikipedia.org/wiki/4_noiembrie)

Decorații

- „Erou al Muncii Socialiste”și Medalia de aur „Secera și ciocanul” (4 mai 1971) „cu prilejul aniversării a 50 de ani de la constituirea Partidului Comunist Român, pentru activitate îndelungată în mișcarea muncitorească și merite deosebite în opera de construire a socialismului.

Diverse

- Comisarul regal Romulus Hotinenu, îl descrie pe Dumitru Doncea ca fiind „*un om masiv, foarte puțin inteligent, cu idei preconcepute*”, care totuși a fost „*șeful temut și de necontestat al comuniștilor de la*

atelierele C.F.R. din București";
- Colegii de partid îl caracterizează ca fiind carierist, orgolios și ambițios;
Are meritul că a reabilitat Parcul Cișmigiu, grav afectat în urma bombardamentelor din 1944; Are relații bune cu artiștii vremii. Corneliu Baba i-a realizat un portret, iar scluptorița Milița Pătrașcu un bust de aur. Când a devenit indezirabil în partid, acest bust a fost confiscat;
- Comite cu seninătate abuzuri care i-ar face invidioși pe actualii baroni locali de astăzi.
- A reușit, prin cumpărare sau primirea unor cadouri, să-și creeze o impresionantă colecție care cuprindea: 100 de tablouri, 30 de sclupturi, 400 de icoane, 8.000 de cărți, piese filatelice românești și străine deosebit de valoroase, peste 50.000 de monezi comemorative, medalii, decorații și insigne;
- La București, era tuns de frizerul preferat din Pitești, transportat în capitală cu mașina instituției pe care Dumitru Doncea o conducea.

Petre Borilă (Iordan Dragan Rusev)

Născut - 13 februarie 1906, Silistra, Bulgaria, într-o familie de muncitori;
Etnie - Bulgar;
Studii civile - A absolvit 5 clase de liceu în orașul Novi Pazar din Bulgaria;
Profesie - Electromecanic;
Starea civilă - A fost căsătorit cu cu comunista de origine evreiască Ecateria Abraham..
- Fiica lor, Iordana, a fost soția lui Valentin Ceaușescucu care a avut un băiat, Daniel, născut în 1981;
Studii politice - Cursurile școlii leniniste din U.R.S.S., Școala Superioară de Partid;
Studii militare - Nu are;

Activitate politică

- În anul 1922, a aderat la mișcarea comunistă, activând în organizația U.T.C. din Dobrogea. La vârsta de 18 ani a devenit membru al P.C.R, activând în cadrul Comitetului Regional P.C.R. din Dobrogea, îndeplinind sarcini în organizația revoluționară din Dobrogea - D.R.O. În această perioadă a adoptat pseudonimul de Petre Borilă;
- Depunând eforturi în lupta pentru drepturile minorităților naționale din Dobrogea, Borilă a fost ales în anul 1931 membru al Comitetului Regional P.C.R. Dobrogea și membru al Comitetului Central al organizației de masă revoluționară, D.R.O. În această perioadă, acesta a fost trimis de către Partidul Comunist în Germania, Austria, Cehoslovacia, Bulgaria, unde a îndeplinit sarcini legate de activitatea partidelor comuniste din țările respective;
- Pentru activitatea sa revoluționară, Borilă a fost urmărit de către organele Siguranței și Jandarmeriei, însă nu a fost arestat de către acestea, excepție făcând anul 1927, când a fost arestat timp de o lună la Sofia, Bulgaria, și 3 luni la Kosice, Republica Cehoslovacă, de unde s-a întors pentru a-și relua activitatea în Dobrogea până în anul 1936;
- A făcut parte din Comitetul Executiv al Internaționale Comuniste a Tineretului (K.I.M.).

Activitate în Spania

- A primit gradul de maior de artilerie, fiind reprezentant politic și militar al grupei de voluntari români pe lângă Comandamentul Brigăzilor Internaționale (1937); A fost unul dintre militanții cei mai influenți în cadrul Brigăzilor Internaționale din Spania;
- Cei care l-au cunoscut în Spania l-au descris drept încuiat, feroce, lipsit de orice dubiu. Avea certitudini din beton armat. Era un comisar sută la sută;
- În această perioadă a convețuit cu Betty Birnbaum, care lucra la administrație în Spitalul Brigăzilor Internaționale;

Activitatea în U.R.S.S.

După 1939, Borila a ajuns în U.R.S.S. unde a făcut parte din nucleul central al refugiaților politici români;

- A fost protejat și promovat de secretarul general al PCdR, de asemenea de origine bulgară, Boris Stefanov, având legături speciale cu liderii bulgari din Comintern, Gheorghi Dimitrov, Vasil Kolarov si Valko Cervenkov (agentul NKVD „Spartak);
- În anii războiului, împreuna cu Ana Pauker, Vasile Luca, Valter Roman, Dumitru Coliu, Dumitru Petrescu, Constantin Doncea și Mihai Burcă, a condus munca de îndoctrinare în randul prizonierilor de război din Uniunea Sovietică. A jucat un rol decisiv în formarea diviziilor „Tudor Vladimirescu" si „Horia, Closca și Crișan".
Cariera militară - Sub conducerea generalului Petre Borilă a avut loc transformarea, la 5 octombrie 1948, Inspectoratului General al Armatei pentru Educație, Cultură și Propagandă (I.G.A.E.C.P.). în Direcţia Superioară Politică a Armatei (D.S.P.A.), conform modelului existent în armata sovietică. Acest organism a condus activitatea politico-ideologică din armata română, acum fiind înființate organizaţiile de partid şi ale U.T.C. din armată (sub denumirea de organizaţii de bază), aflate sub autoritatea comandantului secund al unităţii sau a instructorului de partid de la marea unitate;

Grade militare - Maior, în Spania (1937), locotenent colonel (1945), general maior (probabil 1947, 41 de ani), general locotenent în rezervă (17 august 1954).

Activitate politică după revenirea din U.R.S.S.

Șeful organizației București a P.C.R. (între anii1944-1947;
- A fost apoi membru al CC al PCR (1948-1965), al Biroului Politic și al Comitetului Executiv (1965-1969. A participat la ședința de dizolvare a Comitetului Democrat Evreiesc de la data de 16 martie 1953, membru al Biroului Organizatoric al PMR (1950-1953); președintele Comisiei Controlului de Stat (1951-1958); membru în Biroul Politic al CC responsabil cu economia (1952-1953); ministru al Industriei Alimentare (1953-1955), vicepreședinte al Consiliului de Miniștri (1954-1965);
- Petre Borilă a fost deputat în Marea Adunare Națională în sesiunile din perioada 1948-1969;
Decedat - 2 ianuarie 1973, București.
Decorații -Titlul de „Erou al Muncii Socialiste" și Medalia de Aur „Secera și Ciocanul" (1956), Ordinul „Steaua Republicii Populare Române" clasa a I-a, Ordinul „Apărarea Patriei"clasa I-a, Ordinul "Muncii" clasa a II-a, Ordinul „23 August"clasa I –a(1959), Medalia „40 de ani de la înființarea PCR"(1961), Medalia "A 20 aniversare a zilei Fotțelor Armate ale R.P.R."(1964), Ordinul „Tudor Vladimirescu"clasa I-a.

Diverse

- Era neîntrecut la ridicarea osanlelor la adresa liderului partidului, dar și la stigmatizarea celor denunțați drept fracționiști;
- La ordinul sovieticilor, Borila trebuia să ivoce o răscoală a minorității bulgare în Dobrogea, determinată de politica șovină a lui Nicolae Ceaușescu, însă ulterior, el i-a raportat lui Ceaușescu întreaga operațiune;
- Din cauza unei boli incurabile, poziției sale favorabile sovieticilor, precum și criticilor aduse lui Nicolae Ceaușescu va fi marginalizat, având statutul de „*pensionar cu pensie personală*".

Bibliografie selectivă

- Dr. Alesandru Duţu, Florica Dobre, Drama generalilor români(1944-1964, Editura Enciclopedică, Bucureşti,1997.
- Ionuț Marian Filipescu, Dicționar biografic. Petre Borilă (1906-1973).
Petre Opriș, Armată, spionaj și economie în România (1945-1991), Ed.Trei, București, 2021.
- Col. Petre Otu, Armata în vizorul broului politic(1945-1960), Revista Document nr. 3(11)/2000.
- Valter Roman, Sub cerul Spaniei. Cavalerii Speranței, Ed.militară, București,1972.
- Florin Șperlea, De la Armata Regală la Armata Populară, Ed.ziua, București, 2003.
- Stelian Tănase, Clienții lui tanti Varvara, Ed. Humanitas,București, 2005.

- Larry Watts, Ferește-mă, Doamne , de prieteni..., Ed.Rao, București, 2011.
Consiliul Național Pentru Studierea Arhivelor Securității, Membrii C.C. al P.C.R. 1945–1989 Dicționar Editura Enciclopedicã București, 2004.
- Institutul de Studii istorice și Social Politice de pe lângă CC al PCR, Români în rezistența franceză în anii celui de al doilea război mondial (Amintiri) , Ed.Politică, București, 1969.
- Ministerul Afacerilor Externe al României, Institutul Diplomatic Român, Agenția Arhivelor Federale ale Rusiei, Arhivele militare de Stat ale Rusiei, Prizonierii de război români în Uniunea Sovieică. Documente 1941-1956, Ed. Monitorul oficial, București, 2013.

Evaluare: ★ ★ ★ ★ ★ Thank You!

© 2019 ART-EMIS